

ONTVANGEN**08 MEI 2023**

Stichting Welwonen
T.a.v. G. van Bergenhenegouwen
Rode Paard 5
1602 DG ENKHUIZEN

VERZONDEN 24 APR. 2023

Zaaknummer : OD.378352/DMS378352
Behandelaar : mevrouw R. Zwarts
Betreft : Wnb aanvraag ontheffing ruimtelijke ingrepen
Locatie : Begoniastraat 1 t/m 17 (oneven) en Asterstraat 17 t/m 28, Enkhuizen

Geachte heer of mevrouw Van Bergenhenegouwen,

Op 13 juli 2022 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. Op 13 oktober 2022 heeft u op ons verzoek om informatie aanvullende gegevens toegezonden. De aanvraag heeft betrekking op de sloop van vijf woningblokken ten behoeve van het realiseren van nieuwbouw en de daarbij behorende werkzaamheden op de locatie zoals weergegeven in bijlage 1, figuur 1 t/m 4 bij dit besluit. Voor deze werkzaamheden wordt door de initiatiefnemer, Stichting Welwonen, ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in:

- artikel 3.1, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*).
- artikel 3.5, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).
- artikel 3.5, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing is aangevraagd voor de periode van 1 september 2023 tot en met 31 december 2025. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer OD.378352/DMS378352.

Besluit

Wij besluiten om op grond van artikel 3.3 van de Wnb en 3.8, lid 1 van de Wnb aan Stichting Welwonen ontheffing te verlenen van:

- artikel 3.1, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten en rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*).
- artikel 3.5, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).
- artikel 3.5, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

ten behoeve van de sloop van vijf woningblokken en het realiseren van nieuwbouw aan Begoniastraat 1 t/m 17 (oneven) en Asterstraat 17 t/m 28 te Enkhuizen.

Voorschriften en beperkingen

Aan dit besluit verbinden wij op grond van artikel 5.3, eerste, tweede en derde lid van de Wnb de navolgende voorschriften en beperkingen. Op grond van artikel 5.4, eerste en derde lid, Wnb kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. Onder werkzaamheden wordt verstaan alle handelingen die het projectgebied aantasten inclusief de voorbereidende werkzaamheden (inclusief asbestsanering), werkzaamheden die dienen tot het ongeschikt maken van leefgebied, mitigerende en compenserende activiteiten.
4. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Omgevingsdienst Noord-Holland Noord indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen of werkzaamheden dan bedoeld in voorschriften 1 en 2 noodzakelijk zijn.
5. Indien de mitigerende/compenserende maatregelen niet worden toegepast zoals in dit besluit is weergegeven en/of als de ontheffinghouder voornemens is om de werkzaamheden of de planning van de werkzaamheden niet conform de aanvraag uit te voeren, dient contact opgenomen te worden met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
6. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde ontheffing mag langs elektronische weg, leesbaar worden getoond.
8. De werkzaamheden en voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
9. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te (laten) stellen waarin de in de ontheffing genoemde voorschriften zijn opgenomen. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

Meldingsplicht

10. De ontheffinghouder dient minimaal 5 werkdagen voorafgaand aan de werkzaamheden de start van de werkzaamheden te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De melding dient plaats te vinden via het digitale meldformulier 'Formulier start ruimtelijke ingreep' op de website van de OD NHN. Met de melding dient u ook het ecologisch werkprotocol mee te sturen.

Specifieke voorschriften

11. De ontheffinghouder dient minimaal 5 werkdagen voorafgaand aan de werkzaamheden de start van de werkzaamheden te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De melding dient plaats te vinden via het digitale meldformulier 'Formulier start ruimtelijke ingreep' op de website van de OD NHN. Met de melding dient u ook het ecologisch werkprotocol mee te sturen.

¹ Het bevoegd gezag verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de ecologisch deskundige:

- op een HBO-, dan wel of universitaire niveau een opleiding heeft genoten, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond, met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming.

Specifieke voorschriften gierzwaluw

12. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van de gierzwaluw, welke globaal loopt van 15 april tot en met 31 augustus.
13. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen, in de vorm van 21 inbouwkasten geschikt voor de gierzwaluw, dienen aanwezig te zijn in de naastgelegen nieuwbouw op de locatie zoals weergegeven in bijlage 2, figuur 1 bij dit besluit.
14. Vóór 15 april 2024 dienen in de nieuwbouw, op de locaties zoals weergegeven in bijlage 3, figuur 1 bij dit besluit, permanente alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van 22 gierzwaluw-inbouwkasten te zijn gerealiseerd. Hierbij dienen de openingen van de nestplaatsen zo veel mogelijk overeen te komen met de huidige locatie en oriëntatie van de invliegopeningen van de oorspronkelijke nestplaatsen.
15. Om de ingebruikname van de tijdelijke en permanente alternatieven in het plangebied door de gierzwaluw te bevorderen, dienen lokgeluiden van de gierzwaluw afgespeeld te worden gedurende het eerstvolgende broedseizoen na realisatie van de permanente alternatieven. De lokgeluiden dienen gedurende minimaal één broedseizoen te worden afgespeeld. Deze geluiden dienen gedurende de volgende perioden en momenten afgespeeld te worden:
 - van 15 april tot en met 1 mei: minimaal één uur lang tussen 08:00 en 12.00 en minimaal één uur lang tussen 18.00 uur en zonsondergang
 - van 1 juni tot en met 1 augustus: minimaal één uur lang tussen 08:00 en 12.00 uur en tussen 18.00 uur en zonsondergang.
16. De in voorschrift 15 genoemde geluiden dienen met tussenpozen te worden afgespeeld, dat wil zeggen dat na iedere opname die wordt gebruikt één minuut stilte wordt ingelast. Daarnaast dienen de geluiden op een afstand van 50 tot 60 meter te horen te zijn (ten opzichte van de aangeboden alternatieven).
17. Het in voorschrift 15 genoemde lokgeluid dient te worden uitgeschakeld, zodra een nieuw broedgeval is geconstateerd op een (nieuwe) locatie binnen de in voorschrift 16 genoemde afstand.
18. De tijdelijke en permanente alternatieve nestplaatsen voor de gierzwaluw dienen gerealiseerd te worden zoals opgenomen in het Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, Versie 1.0, juli 2017, van BIJ12.

Specifieke voorschriften huismus

19. De huidige groenvoorzieningen direct naast het plangebied, zoals weergegeven in bijlage 3, figuur 2 bij dit besluit, dienen gedurende de werkzaamheden en ook na oplevering van het project permanent behouden en functioneel te blijven.
20. De ontheffinghouder dient op de locatie, zoals weergegeven in bijlage 3, figuur 2 bij dit besluit, struweel aan te planten. De aanplant dient te bestaan uit inheemse doornige struiken zoals vuurdoorn, meidoorn en groenblijvende heesters zoals liguster, klimop, wingerd en haagbeuk. De locatie van de herplant dient maximaal 10 meter vanaf de huidige broedlocatie te worden aangelegd. De te planten struiken dienen minimaal 3 meter hoog te zijn op het moment van aanplanten.
21. Voorafgaande aan de werkzaamheden dienen de daken ongeschikt te worden gemaakt als nest- en rustplaats van de huismus door het handmatig verwijderen van de dakpannen in één richting. Het ongeschikt maken dient plaats te vinden in aanwezigheid van een ecoloog.
22. Het ongeschikt maken dient plaats te worden uitgevoerd **buiten** de kwetsbare perioden van de huismus zijnde:
 - Broedseizoen huismus: 1 maart tot en met 31 september; en
 - Perioden van vorst².Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode van het uitvoeren van de werkzaamheden dient in overleg met een deskundige te worden bepaald.
23. Tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van 32 inbouwkasten geschikt voor de huismus dienen aanwezig te zijn in de naastgelegen nieuwbouw op de locatie zoals weergegeven in bijlage 2, figuur 2 bij dit besluit.
24. In de woningen dienen permanente alternatieve nestplaatsen te worden gerealiseerd door het inmetelen van zestien huismuskasten verdeeld over de voor- en achtergevels van de nieuwbouwwoningen zoals weergegeven in bijlage 3, figuur 2 bij dit besluit.
25. De tijdelijke alternatieve nestplaatsen dienen minimaal 3 maanden na de werkzaamheden functioneel te blijven.

² Er is sprake van een vorstperiode als vijf dagen achtereenvolgend de gemiddelde temperatuur (gemeten over een etmaal) beneden het vriespunt ligt.

26. De tijdelijke alternatieve nestkasten mogen niet verwijderd worden voordat door een deskundige is vastgesteld dat deze niet in gebruik zijn. Indien de nesten in gebruik zijn, dient gewacht te worden met het verwijderen tot deze zelfstandig verlaten zijn.
27. De tijdelijke en permanente alternatieve nestplaatsen voor de huismus dienen gerealiseerd te worden zoals opgenomen in het Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, Versie 2.0, juni 2022, van BIJ12. Zodoende dient er in de directe omgeving van de nieuwe nestplaats:
- Voldoende dekking te zijn door hoogopgaand groen te behouden of te realiseren;
 - Voldoende geschikt voedsel en potentiële slaapplekken binnen 100 meter van de verblijfplaats beschikbaar te zijn;
 - Voldoende drinkwater behouden te blijven;
 - Voldoende mogelijkheid voor het nemen van stofbaden te zijn door zandige plekken te behouden of te realiseren.

Specifieke voorschriften gewone en ruige dwergvleermuis

28. Minimaal 7 dagen voorafgaande aan de werkzaamheden dienen de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in de woningen ongeschikt gemaakt te worden voor met behulp van exclusion flaps. Het ongeschikt maken dient plaats te vinden in aanwezigheid van een ecooloog.
29. Het ongeschikt maken van de oorspronkelijke verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis dient plaats te vinden **buiten** de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis voor de functie van die verblijfplaats, zijnde voor de:
- o Paarperiode: 15 augustus tot en met 15 oktober;
 - o Winterrustperiode: 1 november tot en met 31 maart.
30. Na het ongeschikt maken, maar vóór de uitvoering van andere werkzaamheden, dient het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van vleermuizen. De controlerende dient plaats te vinden door een deskundige met behulp van een batdetector.
31. De controlerende dient plaats te vinden binnen het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis, welke globaal loopt van april tot en met oktober. Afhankelijk van de temperatuur en de periode dient de controlerende in de ochtend of in de avond te worden uitgevoerd, zoals hieronder aangegeven:
- In de kraamperiode: ochtend
 - Buiten kraamperiode en ochtendtemperatuur <10° Celsius: avond
 - Buiten kraamperiode en ochtendtemperatuur >10° Celsius: ochtend of avond
- De kraamperiode loopt globaal van 15 mei tot en met 15 juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze periodes langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van het moment van de controlerende dient door een deskundige te worden bepaald.
32. Van de controlerende(s) als genoemd in voorschriften 30 en 31 dient verslaglegging plaats te vinden. In deze rapportage dienen minimaal de volgende gegevens te worden opgenomen:
- Datum, tijdstip en locatie van controlerende(s);
 - Aantal waargenomen exemplaren per soort in en in de omgeving van het plangebied;
 - Namen van de betrokken deskundigen;
 - Klimatologische omstandigheden.
- De rapportage dient op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
33. Indien er ondanks de maatregelen zoals opgenomen in voorschrift 28 bij de controlerende nog soorten worden aangetroffen, dienen er in overleg met het bevoegd gezag extra maatregelen genomen te worden om de oorspronkelijke verblijfplaatsen ongeschikt te maken en de controlerende in het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis dient herhaald te worden. De werkzaamheden dienen uitgesteld te worden totdat uit de controlerende zoals beschreven in voorschrift 30 en 31 blijkt dat er geen soorten meer aanwezig zijn.

34. Maximaal twee dagen voorafgaande aan de werkzaamheden dienen de maatregelen welke genomen zijn ten behoeve van het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen gecontroleerd te worden. Indien de maatregelen niet meer functioneel zijn, kan de aanwezigheid van vleermuizen niet worden uitgesloten. Er dienen dan extra maatregelen genomen te worden om de gebouwen ongeschikt te maken en de controleronde in het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis en dient te worden herhaald. De werkzaamheden dienen uitgesteld te worden totdat uit de controleronde zoals beschreven in voorschrift 30 en 31 blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn.
35. Op de locatie zoals weergegeven in bijlage 2, figuur 3 bij dit besluit dienen minimaal negentien vleermuiskasten gerealiseerd te zijn ten behoeve van tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen te zijn gerealiseerd. Deze kasten zijn in juni 2022 gerealiseerd.
36. Tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van 25 inbouwkasten geschikt voor vleermuizen dienen aanwezig te zijn in de naastgelegen nieuwbouw op de locatie zoals weergegeven in bijlage 2, figuur 4 bij dit besluit.
37. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen dienen jaarlijks door een deskundige gecontroleerd te worden. Hiervan dient verslaglegging plaats te vinden. Indien er gebreken zijn, dienen de kasten onderhouden of vervangen te worden. Hierbij dient voorkomen te worden dat vleermuizen worden verwond of verstoord.
38. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen dienen gelijktijdig met de permanente alternatieve verblijfplaatsen functioneel te blijven voor de duur van minimaal één actief seizoen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis, welke globaal loopt van 1 april tot en met 31 oktober.
39. Voorafgaande aan het verwijderen van de tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen dient een deskundige te controleren of de verblijfplaatsen verlaten zijn. Indien de verblijfplaatsen in gebruik zijn, dienen deze te blijven hangen totdat deze zelfstandig zijn verlaten.
40. Op de locaties zoals weergegeven in bijlage 3, figuur 3 bij dit besluit dienen minimaal 25 permanente alternatieve verblijfplaatsen, in de vorm van vleermuiskasten, te worden ingebouwd ten behoeve van de gewone dwergvleermuis.
41. De permanente alternatieve verblijfplaatsen dienen te voldoen aan de vereisten zoals gesteld in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, Versie 1.0, juli 2017, van BIJ12. Zodoende dienen de verblijfplaatsen in ieder geval op drie meter hoogte, met een vrije aanvliegroute en vrije vliegruimte, vrij van predatoren, kunstlicht en verstoring gerealiseerd te worden.

Geldigheid

De ontheffing geldt voor de periode van 1 september 2023 tot en met 31 december 2025.

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag**
- B. Wettelijk kader**
- C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag**
- D. Slotoverwegingen**
- E. Procedure en samenhangende besluiten**
- F. Kennisgeving**

A. Onderwerp aanvraag

Stichting Wonen is voornemens om de huidige bebouwing aan de Begoniastraat 1 t/m 17 en Asterstraat 17 t/m 28 te Enkhuizen te slopen en daar nieuwbouw te realiseren. De bestaande woningen zijn sterk verouderd en voldoen qua energieverbruik niet aan de doelstellingen die door de Rijksoverheid worden opgelegd en waar de woningcorporatie ook achter staat. De vervangende nieuwbouw zal bestaan uit energienotuloze woningen (Nul op de Meter). Dit project is maakt onderdeel uit van het gefaseerd slopen en realiseren van nieuwbouw in de Bloemenbuurt te Enkhuizen. In het plangebied zijn acht huismusnesten, vier gierzwaluwnesten, twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijf van de ruige dwergvleermuis aangetroffen. Alle verblijfplaatsen gaan verloren door de werkzaamheden. De tuinen binnen het plangebied worden beschouwd als essentieel leefgebied van de huismus, deze gaat ook (tijdelijk) verloren door de werkzaamheden.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gierzwaluw, de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beperken, worden maatregelen voorgesteld. Het betreft maatregelen die zien op de beschikbaarheid van tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving van de te slopen en nieuw te bouwen woonblokken, op locaties zoals weergegeven in bijlage 2 en 3 bij dit besluit. Daarnaast worden voorafgaand aan de werkzaamheden de nesten en verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt buiten de meest kwetsbare periodes van de gierzwaluw, de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis maar in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Echter, ondanks alle maatregelen kunt u niet voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden. Om die reden wordt voor bovenstaande werkzaamheden ontheffing gevraagd van de Wnb.

B. Wettelijk kader

Soorten van de Vogelrichtlijn

De huismus en de gierzwaluw zijn beschermde vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Europese Vogelrichtlijn. De richtlijn ziet op de bescherming van individuele vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebieden. Op grond van artikel 3.1 van de Wnb is het verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.1, lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1, lid 2);
- eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben (artikel 3.1, lid 3);
- opzettelijk te storen (artikel 3.1, lid 4).

Het verbod, bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Op grond van artikel 3.3 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 3.1, tweede lid van de Wnb moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 3.1, tweede lid van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1, tweede lid van de Wnb.

Nesten van de huismus en de gierzwaluw vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd.

Soorten van de Habitatrichtlijn

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Daarnaast is de ruige dwergvleermuis opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern. Op grond van artikel 3.5 van de Wnb is het onder meer verboden in het wildlevende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn bijlage II bij het Verdrag van Bern in hun natuurlijk verspreidingsgebied:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.5, lid 1);
- opzettelijk te verstoren (artikel 3.5, lid 2);
- opzettelijk eieren te vernielen of te rapen (artikel 3.5, lid 3);
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen (artikel 3.5, lid 4).

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.5 of artikel 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Tot voortplantings- of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.5, lid 4 van de Wnb worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau hieronder.

C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag

Andere bevredigende oplossing

Alternatieve locatie

Het project is locatiespecifiek. Het gaat om het vervangen van woningen die niet meer aan milieu- en kwaliteitseisen voldoen. Er is geen alternatieve locatie mogelijk.

Alternatieve werkwijze

Er is geen betere inrichting mogelijk. De oorspronkelijke nesten/verblijfsplaatsen kunnen niet opnieuw beschikbaar worden gemaakt, omdat de woningen in zijn geheel vervangen moeten worden. Ook bij renovatie zouden verblijfplaatsen worden beschadigd of ontoegankelijk worden vanwege de aan te brengen isolatie in spouw en op het dak. Bovendien zouden de woningen met renovatie volgens u niet aan de huidige woningeisen en eisen kunnen voldoen. Na-isoleren is volgens u niet mogelijk omdat het casco van de woningen dermate gebreken vertoont dat deze niet nog tientallen jaren meekan.

Niets doen

Bij het niet uitvoeren van de werkzaamheden worden de woningen steeds slechter van kwaliteit waardoor ze op termijn onbewoonbaar worden, waardoor ze alsnog gesloopt moeten worden of de panden instorten. Ook in dat geval zouden de verblijfplaatsen verloren gaan.

Met het bovenstaande heeft u naar uw oordeel onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de geplande werkzaamheden. Wij stemmen in met de door u gegeven onderbouwing van de afwezigheid van andere bevredigende oplossingen.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De woonkwaliteit van de huidige woningen is naar uw oordeel slecht. Dit kan op termijn zorgen voor gezondheidsproblemen bij de bewoners. Ook qua energieverbruik voldoen deze woningen niet aan de doelstellingen die ons door de Rijksoverheid worden opgelegd en waar de woningcorporatie ook achter staat.

De vervangende nieuwbouw zal bestaan uit energienotuloze (Nul op de Meter) woningen. Door de woningen te verduurzamen, worden het comfort en binnenmilieu verbeterd en wordt bijgedragen aan een gezonde woon- en werkomgeving, wat bijdraagt aan de verbetering van de volksgezondheid. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid. Het beperken van de (gevolgen van) klimaatverandering dient derhalve een groot maatschappelijk belang.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het voornoemde belang voldoende onderbouwd is.

Staat van instandhouding

Gierzwaluw

De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel is door Sovon als gunstig beoordeeld³. Landelijk is zowel in de periode 1990-2016 als 2007-2016 een matige afname in de trend van de gierzwaluw te zien⁴. Uit de verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en de uitgevoerde inventarisatie blijkt dat de gierzwaluw ook in de omgeving van het plangebied vaker voorkomt, hoewel niet in grote getalen. In het plangebied zijn vier verblijfplaatsen van de gierzwaluw aangetroffen. De verblijfplaatsen gaan verloren door de werkzaamheden.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Ten behoeve van een ontheffings-aanvraag Bloemenbuurt, Begoniastraat en Asterstraat' van 13 juli 2022 en de aangeleverde aanvullende informatie van 13 oktober 2022.

In mei/juni 2022 zijn in het naastgelegen nieuwbouwcomplex aan de Begoniastraat 19 t/m 57 (oneven) negen permanente gierzwaluwkasten ingemetseld op de locaties zoals weergegeven in bijlage 3 bij dit besluit. Daarnaast worden in de zomer van 2023 nog twaalf kasten gerealiseerd. Met de werkzaamheden worden in de nieuwbouwwoningen op de locaties zoals weergegeven in bijlage 3 bij dit besluit tevens 22 gierzwaluwkasten ingebouwd.

Wanneer de sloopwerkzaamheden gestart worden tussen oktober en half april, dan is het ongeschikt maken van de gierzwaluwnesten niet nodig. Het is niet mogelijk de nesten van de gierzwaluw ongeschikt te maken in de periode dat de gierzwaluw in Nederland verblijft.

³ <https://www.sovon.nl/nl/soort/7950>

⁴ Broedvogeltrends, Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon. Provincies & CBS. Bron: <https://www.sovon.nl/nl/content/broedvogeltrends>

Huismus

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is door Sovon als matig ongunstig beoordeeld⁵. Landelijk laat de huismus een matige afname zien in de periode 1990-2020 en een stabiele trend in de periode 2009-2020. De provinciale trend in Noord-Holland laat een matige toename zien in de periode 2009-2020 en een stabiele trend in de periode 2007-2020⁶. Uit de verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en de uitgevoerde inventarisatie blijkt dat de huismus ook in de omgeving van het plangebied vrij algemeen voorkomt. In het plangebied zijn acht huismuskasten aangetroffen, en de tuinen worden beschouwd als essentieel leefgebied. Alles gaat door de werkzaamheden (tijdelijk) verloren.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Ten behoeve van een ontheffings-aanvraag Bloemenbuurt, Begoniastraat en Asterstraat' van 13 juli 2022 en de aangeleverde aanvullende informatie van 13 oktober 2022.

In mei/juni 2022 zijn in het naastgelegen nieuwbouwcomplex aan de Begoniastraat 19 t/m 57 (oneven) 32 permanente huismuskasten ingemetseld op de locaties zoals weergegeven in bijlage 3 bij dit besluit. Daarnaast worden in de nieuwbouwwoningen op de locaties zoals weergegeven in bijlage 3 bij dit besluit nog zestien huismuskasten ingebouwd. De tuinen zullen weer geschikt gemaakt worden als essentieel leefgebied van de huismus. Tevens zal dit gebeuren met het in bijlage 2 aangewezen stuk grond. Hiervoor hebben wij aanvullende voorschriften opgenomen.

Het ongeschikt maken van de nesten van de huismus zal gebeuren door het handmatig verwijderen van de dakpannen in één richting.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland en in de provincie Noord-Holland een algemeen voorkomende vleermuissoort. De soort wordt vrijwel overal aangetroffen. Ook in de stedelijke omgeving is dit de meest algemene soort⁷. Over de periode van 2015-2020 is er een matige toename in het populatieaantal⁸. In de Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019 is de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis als onbekend beoordeeld, met een onbekende trend. Het verspreidingsgebied is als gunstig beoordeeld, maar de populatie, het leefgebied en het toekomstperspectief als onbekend⁹. Op de Rode Lijst Zoogdieren 2020¹⁰ is de gewone dwergvleermuis beoordeeld als thans niet bedreigd op basis van de Nederlandse criteria en als 'least concern' op basis van de IUCN criteria. Uit de verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en de uitgevoerde inventarisatie blijkt dat de gewone dwergvleermuis ook in de omgeving van het plangebied vrij algemeen voorkomt. In het plangebied zijn twee paarverblijfparen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De verblijfplaatsen gaan verloren door de werkzaamheden.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis komt vrij algemeen voor in Nederland, met een zwaartepunt in het noordwesten van Nederland^{11,12}. De landelijke staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis is als ongunstig beoordeeld, waarbij de populatie als onbekend, het leefgebied en verspreidingsgebied als gunstig en toekomstperspectief als ongunstig zijn beoordeeld¹³. Uit de verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en de uitgevoerde inventarisatie blijkt dat de ruige dwergvleermuis ook in de omgeving van het plangebied vrij algemeen voorkomt. In het plangebied is één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aangetroffen. De verblijfplaats gaat verloren door de werkzaamheden.

⁵ <https://www.sovon.nl/nl/soort/15910>

⁶ Broedvogeltrends, Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon. Provincies & CBS. Bron: www.sovon.nl/nl/content/broedvogeltrends

⁷ <https://www.vleermuizenindestad.nl/gewone-dwergvleermuis>

⁸ Trend van vleermuizen, 1986-2020, d.d. 25 oktober 2021, Compendium voor de Leefomgeving, www.clo.nl/indicatoren/nl1070-aantalsontwikkeling-van-vleermuizen

⁹ Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019, Wageningen Universiteit & Research

¹⁰ Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens de Nederlandse en IUCN-criteria, Zoogdierverseniging, d.d. 1 oktober 2020

¹¹ <https://www.vleermuizenindestad.nl/ruige-dwergvleermuis>

¹² Van Norren, E., J. Dekker en H. Limpens (2020). Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026, Zoogdierverseniging, Nijmegen

¹³ <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/report/?period=5&group=Mammals&country=NL®ion=>

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Ten behoeve van een ontheffings-aanvraag Bloemenbuurt, Begoniastraat en Asterstraat' van 13 juli 2022 en de aangeleverde aanvullende informatie van 13 oktober 2022.

In mei/juni 2022 zijn op de locaties zoals weergegeven in bijlage 2 bij dit besluit negentien vleermuiskasten gerealiseerd ten behoeve van tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen. In het naastgelegen complex aan de Begoniastraat 19 t/m 57 (oneven) zijn rond dezelfde periode 25 vleermuiskasten ingemetseld op de locaties zoals weergegeven in bijlage 3 bij dit besluit. Van de 25 kasten maken 21 kasten onderdeel uit van een eerder door ons afgegeven ontheffing. Tijdens de werkzaamheden van dit project worden in de nieuwbouwwoningen op de locaties zoals weergegeven in bijlage 3 bij dit besluit twaalf vleermuiskasten ingebouwd.

De door u voorgestelde maatregelen zijn grotendeels voldoende. Ter aanvulling hebben wij extra voorschriften opgenomen. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort en afbreuk doen aan het streven de populaties van de soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor wij u ontheffing verlenen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde diersoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is nadelige gevolgen voor deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Wij wijzen u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Wnb. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

D. Slotoverwegingen

Wij wijzen u erop dat als u werkzaamheden inclusief de mitigatie en compensatie niet conform de aanvraag uitvoert, zonder daarvoor een ontheffing of goedkeuring te hebben verkregen, u mogelijk in overtreding bent van de Wnb. Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Wnb bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

Verloop termijn ontheffing

Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vijf maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

E. Procedure en samenhangende besluiten

De voorbereiding van deze ontheffing heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in de Wnb en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

F. Kennisgeving

Dit besluit wordt door ons geplaatst op www.officielebekendmakingen.nl.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met mevrouw R. Zwarts via rzwarts@odnhn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland,
namens dezen,

E. Langereis
Afdelingsmanager Regulering Leefomgeving
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

- Bijlagen:
- Bijlage 1 – Locatie oorspronkelijke verblijfplaatsen en weergave plangebied
 - Bijlage 2 – Locaties tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen
 - Bijlage 3 – Locaties permanente alternatieve verblijfplaatsen
- Kopie aan:
- Afdeling Toezicht en Handhaving OD NHN
 - Vonk Ecologie

Rechtsbescherming

U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende bevatten:

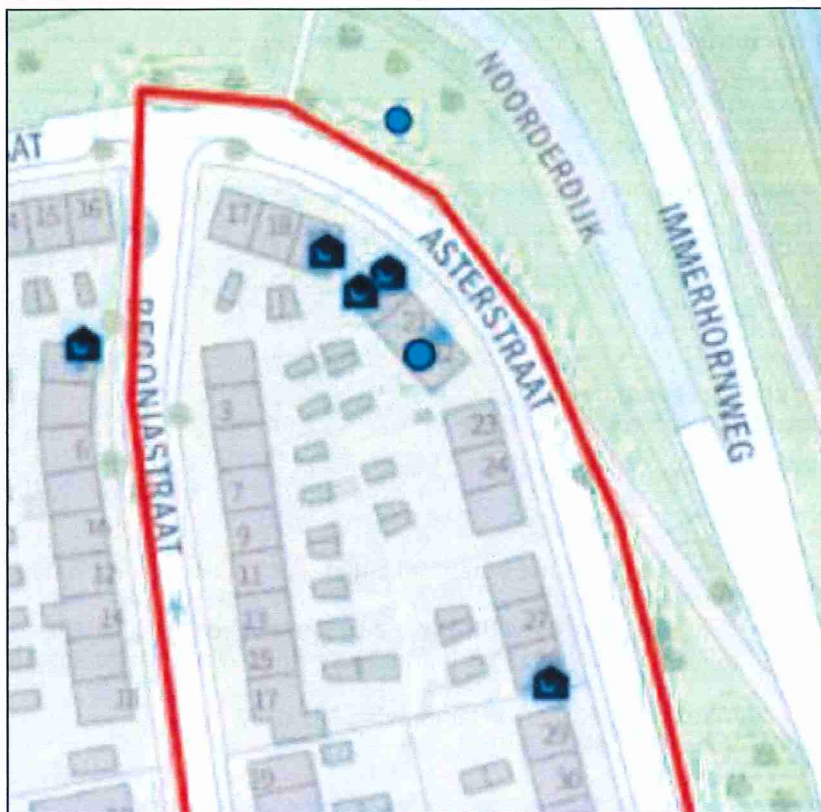
- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

U kunt ook digitaal een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland. Kijkt u daarvoor op: https://www.noord-holland.nl/Loket/Bezwaar_en_klachten. Voor het indienen van een digitaal bezwaarschrift moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD).

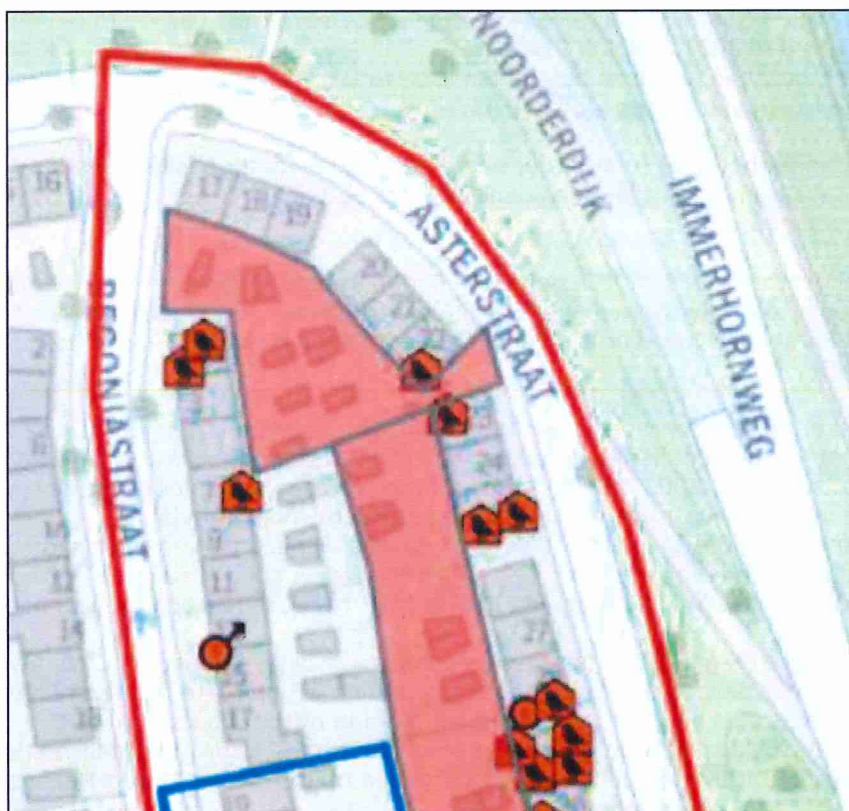
Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet. Indien onverwijld spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.

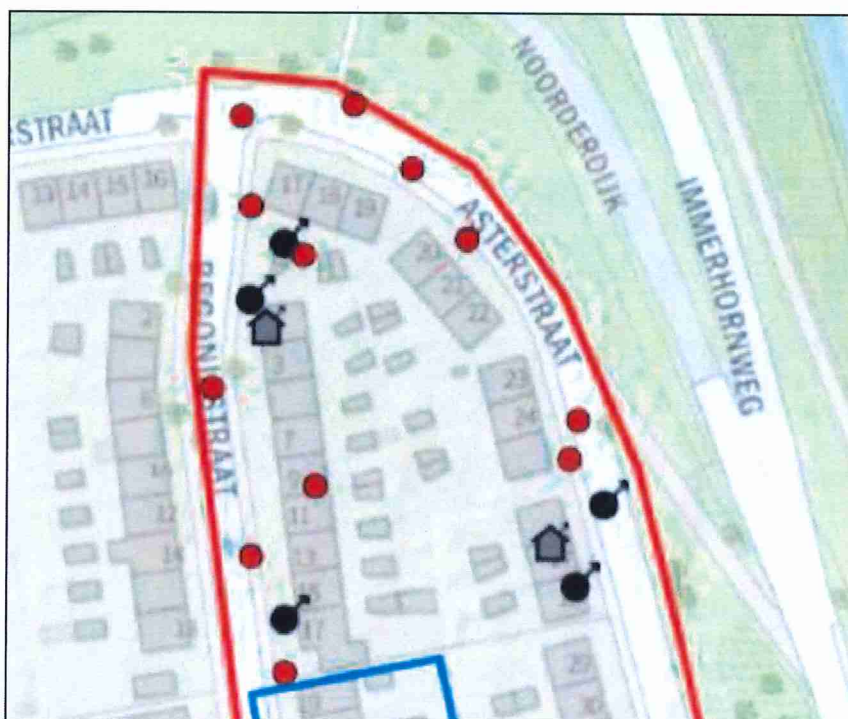
Bijlage 1 – Locatie oorspronkelijke verblijfplaatsen en weergave plangebied

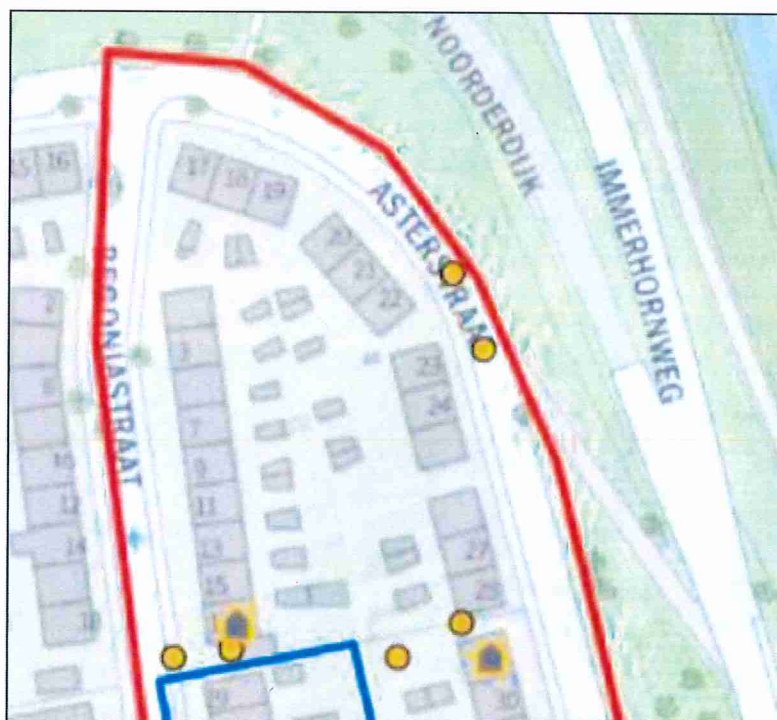
Figuur 1: Oorspronkelijke verblijfplaatsen gierzwaluw.

Figuur 2: Oorspronkelijke verblijfplaatsen huismus.

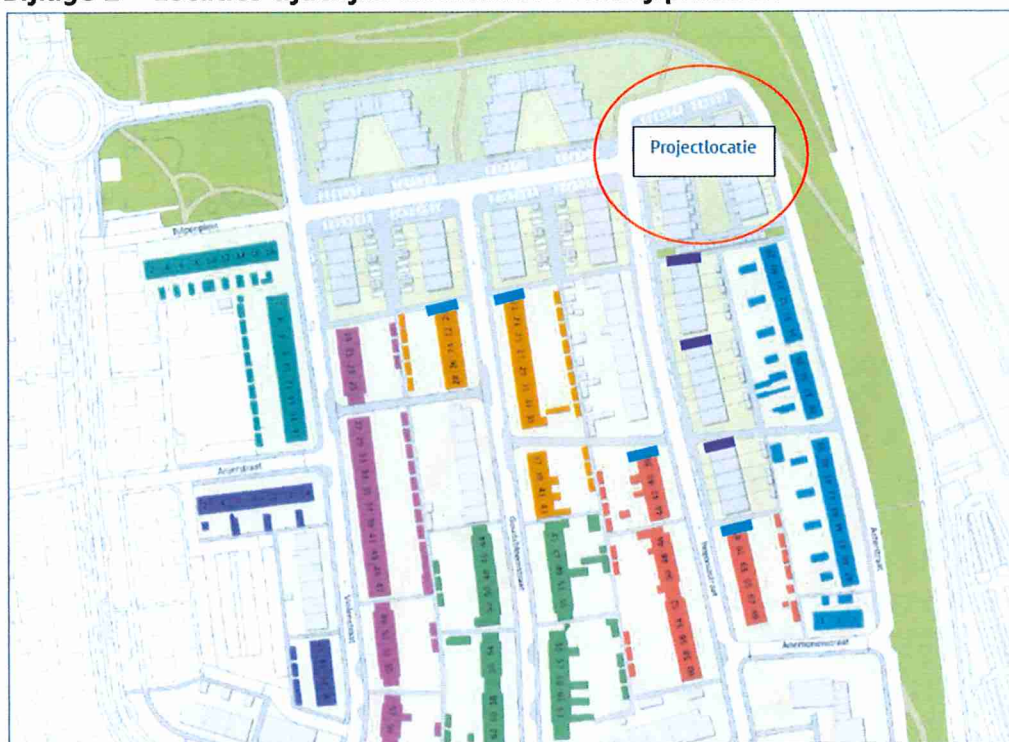

Figuur 1: Oorspronkelijke paarverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis.

Figuur 2: Oorspronkelijke paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis.

Bijlage 2 – Locaties tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen

Figuur 1: Locaties ingemetselde gierzwaluwkasten ten behoeve van tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de gierzwaluw. De paarse lijnen op de kopgevels staan gezamenlijk voor negen kasten. De blauwe lijnen op kopgevels staan gezamenlijk voor nog 12 kasten. De kasten hebben een permanent karakter.

Figuur 2: Locaties 32 ingemetselde huismuskasten ten behoeve van tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de huismus. De kasten hebben een permanent karakter.

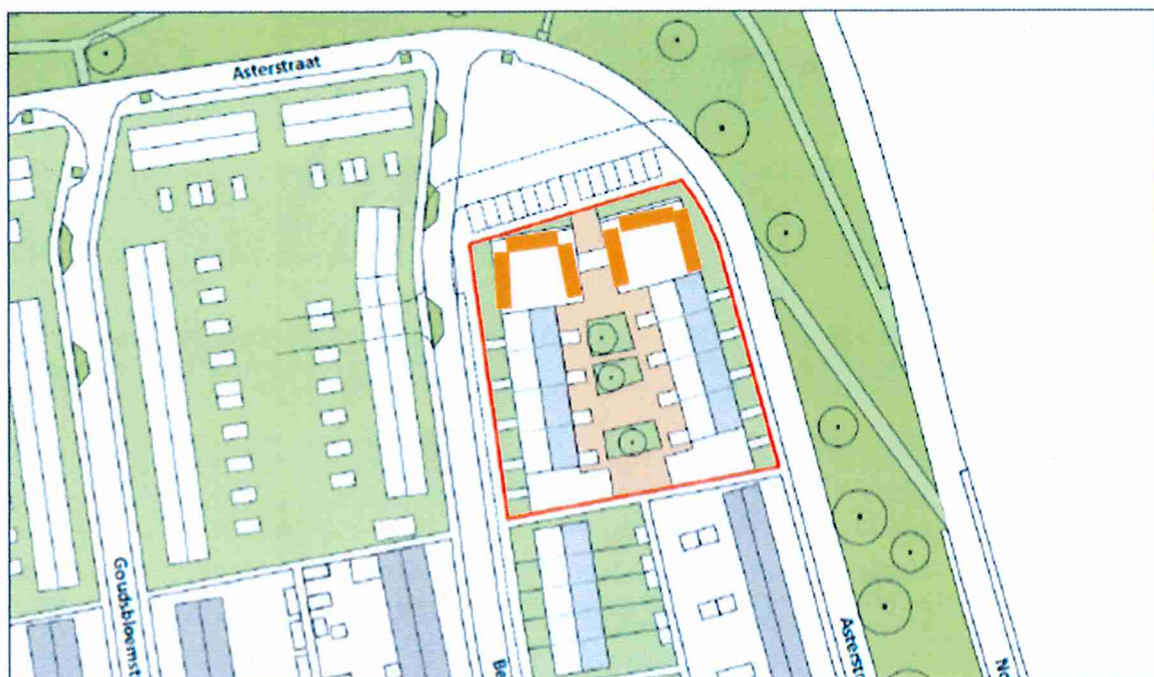

Figuur 3: Locaties negentien tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de vleermuizen in de vorm van vleermuiskasten. De kasten hebben een tijdelijke karakter.

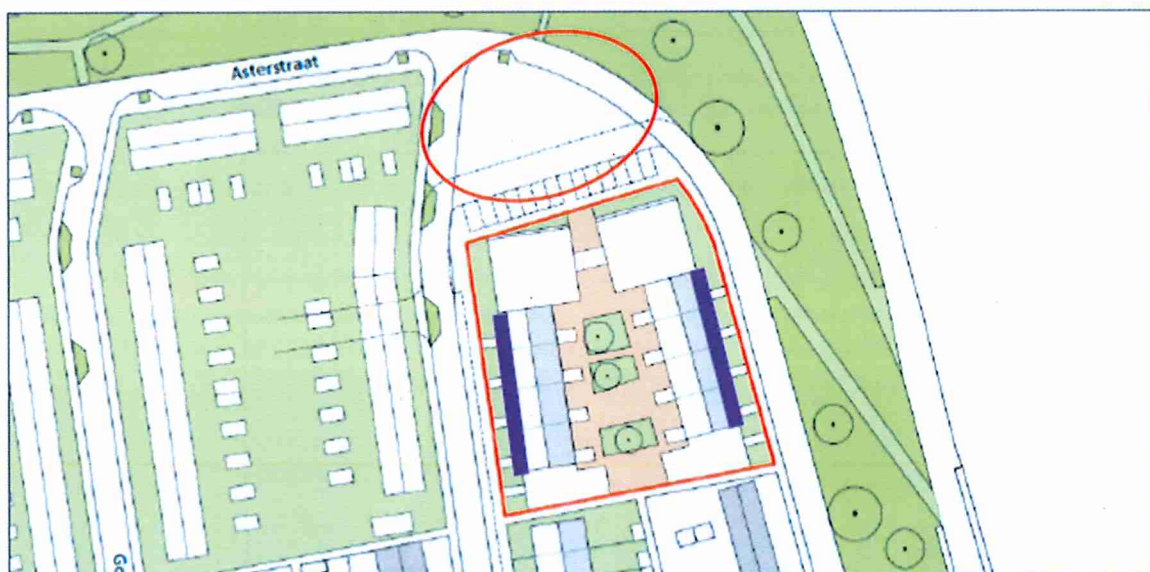

Figuur 4: Locaties 25 tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de vleermuizen in de vorm van vleermuiskasten. De kasten hebben een permanent karakter. Van de 25 kasten zijn 4 kasten specifiek bedoeld voor dit project.

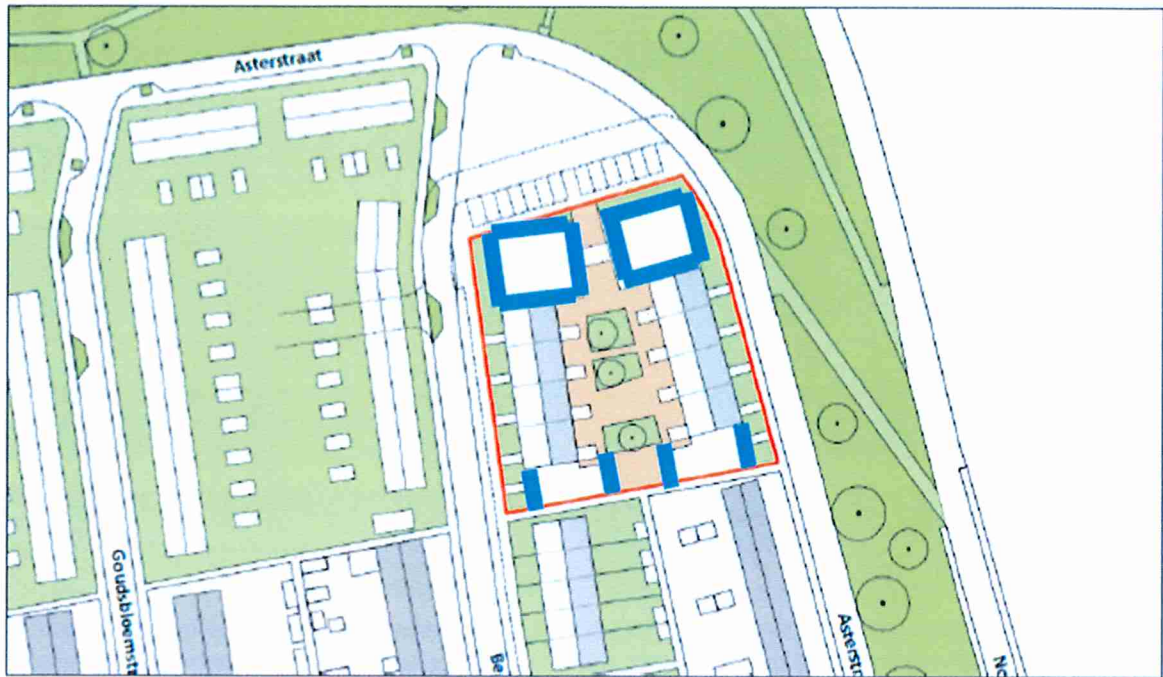
Bijlage 3 – Locaties permanente alternatieve verblijfplaatsen

Figuur 1: Locaties 22 ingemetselde gierzwaluwkasten ten behoeve van permanente alternatieve verblijfplaatsen voor de gierzwaluw.

Figuur 2: Locaties zestien ingemetselde huismuskasten ten behoeve van permanente alternatieve verblijfplaatsen voor de huismus. Tevens rood omcirkelt het essentiële leefgebied van de huismus.

Figuur 3: Locaties 24 ingemetselde vleermuiskasten ten behoeve van permanente alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

3431